

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

BİLAL DOĞAN v. TÜRKİYE

(Başvuru no: 28053/10)

KARAR

STRASBOURG

27 Kasım 2012

*İşbu karar AİHS'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir.
Şekli düzeltmelere tabi olabilir.*

Bilal Doğan v. Türkiye davasında,

Başkan,

Guido Raimondi,

Yargıçlar

Danutė Jočienė,

Dragoljub Popović,

András Sajó,

Işıl Karakaş,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Helen Keller,

ve Daire Yazı İşleri Müdür Yardımcısı Françoise Elens-Passos'un katılımıyla oluşturulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Daire), 6 Kasım 2012 tarihinde yapılan müzakereler sonrasında aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (28053/10 no'lu) dava, Türk vatandaşı Bilal Doğan'ın (başvuran), 20 Nisan 2010 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi-AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudan ibarettir.

2. Başvuran, Diyarbakır'da görev yapan avukatlar Danış Beştaş ve Beştaş tarafından temsil edilmektedir. Türk hükümeti (Hükümet) ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmektedir.

3. Başvuran, Sözleşme'nin 5, 6, 8, 10 ve 13 maddeleri ile 1 no'lu Ek Protokolün 2. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmektedir. Özellikle, tutukluluk süresinin uzunluğundan şikâyet etmektedir.

4. AİHM, 27 Eylül 2010 tarihinde başvuruyu Hükümet'e bildirilmiştir. Ayrıca Sözleşme'nin 29 § 1. maddesi hükümlerince, Daire'nin davanın esası ve kabul edilebilirliği hakkında birlikte karar vereceği bildirilmiştir.

OLAY VE OLGULAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

5. Başvuran 1992 doğumlu olup Batman'da ikamet etmektedir.

6. Olaylar sırasında reşit olmayan başvuran 7 Ekim 2009 tarihinde, saat 7'ye doğru, evinde yapılan arama sonucunda tutuklanmıştır. Başvuran, yasadışı, silahlı örgüt *PKK*¹ lehine üç gösteriye (26 Nisan 2009, 14 Temmuz 2009 ve 28 Ağustos 2009) katılmak, bu gösteriler sırasında slogan atmak ve adı geçen örgütün bayrağını ve örgütün eski liderinin posterlerini taşımakla suçlanmıştır. Ayrıca, 26 Nisan 2009 tarihli gösteride, emniyet güçlerine taş ve Molotof kokteyli ile saldırmakla suçlanmıştır. Polisler, evinde bulunan kıyafetlerden yola çıkarak video ve fotoğraf kayıtlarından başvurunu teşhis etmişlerdir.

7. Başvuran, 9 Ekim 2009 tarihinde, avukatı eşliğinde, Batman Cumhuriyet Savcısı tarafından sorgulanmış, daha sonra yetkili çocuk mahkemesi hâkimi huzuruna çıkarılmıştır. Başvuran, hâkim önünde vermiş olduğu ifadede, 26 Nisan 2009'da çekilen fotoğraftaki kişi olduğunu kabul etmiş; orada bir basın toplantısına katılmak üzere bulunduğunu söylemiştir. Arkadaşları, emniyet güçlerine taş atmaya başladıklarında, oradan uzaklaşmak istediğini ama emniyet güçlerince söz konusu yerde yakalandığını beyan etmiştir. Başvuran, 14 Temmuz 2009 ve 28 Ağustos 2009'da çekilen fotoğraflarda görülen şahıs olmadığını söylemiştir. Hâkim kendisini dinledikten sonra, terörist örgüt propagandası, kamu malına zarar verme ve gösteriler hakkındaki kanunun ihlali gibi çok sayıda suçun işlendiğine dair güçlü şüphelerin bulunmasını, atılı suçların mahiyet ve niteliği ile delillerin henüz toplanmamış olmasını dikkate alarak başvuran hakkında tutuklama kararı vermiştir.

8. Başvuranın avukatı 12 Ekim 2009 tarihinde tutukluluğa itiraz etmiş ve ilgilinin serbest bırakılmasını istemiştir. Batman Ağır Ceza Mahkemesi 16 Ekim 2009 tarihli kararında, atılı suçun işlendiğine dair kuvvetli şüphelerin varlığı ve verilebilecek ceza miktarını göz önünde tutarak bu talebi reddetmiştir.

9. 9 Kasım 2009'da, Diyarbakır Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, başvurunu yukarıda adı belirtilen yasadışı silahlı örgüt adına suç işlemek, bu örgütün propagandasını yapmak ve toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanununa muhalefet

1. Kürdistan İşçi Partisi.

etmekle suçlamıştır. Başvurana atılı suçlar, silahlı örgüte mensup olmayı suç sayan Türk Ceza Kanununun 314. maddesinin 2. fıkrası, bölücü propagandayı suç sayan Terörle Mücadele Kanununun 7. maddesi ve son olarak 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri kanununca cezalandırılmaktadır.

10. 22 Temmuz 2010 tarihli 6008 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra, reşit olmayanlar artık Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemeleri'nde yargılanamaması sebebiyle, 27 Temmuz 2010'da, başvuranın dosyası, Diyarbakır Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi'nden Batman Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmiştir. Aynı gün, başvuran salıverilmiştir.

11. Batman Ağır Ceza Mahkemesi 25 Ağustos 2010 tarihinde yetkisizlik kararı vererek dosyayı Batman Çocuk Mahkemesi'ne göndermiştir.

12. Batman Çocuk Mahkemesi 3 Aralık 2010 tarihinde yetkisizlik kararı vererek mevzuat değişikliğinin iddia edilen suçlardan sonra yapıldığı gerekçesiyle dosyayı Diyarbakır Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi'ne göndermiştir.

13. Dosyanın içeriğindeki belgelere göre, ceza davası Diyarbakır Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi'nde halen derdesttir:-

II. İLGİLİ İÇ HUKUK KURALLARI VE UYGULAMASI

14. Türk Ceza Kanunu'nun 314. maddesinin 1. fıkrasına göre, devletin güvenliğine karşı suç işlemek, anayasal düzeni ve bu düzenin işleyişini ihlal etmek amacıyla silahlı bir örgüt kurup, yöneten kişi on ila on beş yıl arasında hapis cezasıyla cezalandırılmaktadır. Böyle bir örgüte üye olan kişi ise beş ila on yıl arasında hapis cezasıyla cezalandırılmaktadır (314. maddenin 2. fıkrası).

15. Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesi uyarınca, bir kişinin tutuklanması ancak ilgili kişinin iddia edilen suçu işlediğine dair kuvvetli şüphelerin mevcut olması ve tutuklanması için bir gerekçe olması, yani kaçma veya kanıtları değiştirme riski bulunması durumunda mümkündür. Hal böyleyken, başvurana atılı suçun da aralarında bulunduğu, özellikle ciddi bazı suçlar için Kanunun 100. maddesinin 3. fıkrası, ilgilinin suçu işlediğinden şüphelenmek için makul sebepler bulunduğu, tutuklama gerekçelerinin (kaçma ve/veya kanıtları değiştirme riski) mevcut sayılabileceğini belirtmektedir.

16. Yakalama, Göz Altına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 18. maddesi, çocuklar için özel bir düzenlemeyi öngörmektedir. Bu hükme göre, çocuklara ilişkin ön soruşturma bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından yürütülür. Tutuklanan çocuk, yakalandıktan sonra derhal savcı huzuruna çıkarılmalı ve resen avukat yardımından faydalanmalıdırlar. Ayrıca çocuk, yetişkinlerle birlikte aynı yerde tutuklu olarak bulundurulamazlar.

17. Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 91. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, azami gözaltı süresi yirmi dört saattir. Toplu işlenen suçlar ile soruşturmanın gerektirdiği hallerde, bu süre her seferinde Cumhuriyet savcısı'ndan izin almak suretiyle yirmi dört saat ilave edilerek, toplamda en fazla üç gün uzatılabilmektedir (Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 91. maddesinin 3. fıkrası).

18. Ceza Muhakemesi Kanununun 250. maddesini değiştiren 6008 sayılı Kanunun 8. maddesi uyarınca, çocuklar Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemeleri'nde yargılanamazlar.

III. İLGİLİ ULUSLARARASI METİNLER

19. 20 Kasım 1989 tarihinde, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen 1989 tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi [Birleşmiş Milletler Sözleşmesi olarak anılacaktır], Avrupa Konseyi'ne üye bütün devletler için uluslararası hukukta zorlayıcı niteliktedir. Avrupa Konseyi'ne üye bütün ülkeler için durum böyledir.

Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin 1. maddesi şu şekildedir:

« Bu sözleşme uyarınca çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır. »

Bu Sözleşme'nin 3. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

« 1. Kamu ya da özel toplumsal kuruluşlar, mahkemeler, idari makamlar veya yasa koyucu kuruluşlar tarafından alınan çocukları ilgilendiren tüm kararlarda, çocuğun yüksek menfaati en temel düşüncedir. »

37. madde şunları öngörmektedir:

« Taraf Devletler aşağıdakileri sağlar:

(...)

b) Hiçbir çocuk yasa dışı veya keyfi biçimde özgürlüğünden mahrum bırakılmayacaktır. Bir çocuğun tutuklanması, alıkonması veya hapsi yasa gereği olacak, ancak en son başvurulacak bir önlem olarak düşünülüp, mümkün olan en kısa süre ile sınırlı tutulacaktır;

c) Özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuğa insanca ve insan olma onurunun gerektirdiği saygıyla ve yaşıtı kişilerin ihtiyaçları göz önünde tutularak davranılacaktır. Özgürlüğünden mahrum olan her çocuk, kendi yüksek menfaati gerektirmediği takdirde, özellikle yetişkinlerden ayrı tutulacaktır ve olağanüstü durumlar haricinde, yazışma ve görüşme yoluyla ailesi ile ilişkisini sürdürme hakkına sahip olacaktır;

d) Özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuk, adli yardım veya gerekli diğer yardıma kısa zamanda erişme hakkına sahip olacağı gibi, özgürlüğünden yoksun bırakılmasının yasallığına bir mahkeme veya başka bir yetkili, bağımsız ve tarafsız makam önünde itiraz etme ve bu konuda ivedi karar verilmesini isteme hakkına da sahip olacaktır. »

(...)»

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA

A. Başvuranın gözaltına alınması hakkındaki şikâyeti

20. Başvuran, Sözleşmenin 5. maddesinin 3. fıkrasını ileri sürerek, tutuklandıktan sonra derhal Cumhuriyet savcısı huzuruna çıkarılması gerekirken, Cumhuriyet savcısı tarafından dinlenmeden önce üç gün boyunca gözaltında tutulduğunu iddia etmektedir. Gözaltında tutulmasının iç hukuka uygun şekilde yapılmadığından şikâyetçi olmaktadır.

21. Mahkeme, başvuranın gözaltı süresinin 9 Ekim 2009 tarihinde hakkında verilen tutukluluk kararı ile son bulduğunu, oysa başvurunun 20 Nisan 2010 tarihinde yapıldığını gözlemlemektedir. Üstelik dosya incelendiğinde, Sözleşmenin 35. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen altı aylık süreyi durduracak veya erteletecek özel bir durum da tespit edilememiştir (bkz, diğerleri arasında, *Ersoy ve Aslan v. Türkiye*, no: 16087/03, § 28, 28 Nisan 2009).

22. Bu nedenle Mahkeme, başvuranın gözaltı süresine ilişkin şikâyetinin geç yapıldığı ve bu şikâyetin, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmaktadır.

B. Sözleşme'nin 6. maddesi bağlamındaki şikâyet

23. Başvuran, Sözleşmenin 6. maddesini ileri sürerek Özel Yetkili bir Ağır Ceza Mahkemesinde yargılandığından dolayı şikâyet etmektedir. Bu tür mahkemelerin bağımsızlık ve tarafsızlığını sorgulamakta ve bu mahkemelerde çocukların yargılanmasının Beijing kurallarına aykırı olduğunu ileri sürmektedir.

24. Bununla birlikte Mahkeme, başvurana karşı açılan ceza davasının ulusal yargı makamları tarafından henüz bir karara bağlanmadığını gözlemlemekte ve bu şikâyetler hakkında hüküm verebilmek için iç hukuk sürecinin sonucunun bilinmesi gerektiğini düşünmektedir.

25. Bu nedenle Mahkeme, bu şikâyetin vaktinden evvel sunulduğu ve iç hukuk yolları henüz tüketilmediğinden bu şikâyetin, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmaktadır.

C. Sözleşme'nin 10. maddesi bağlamındaki şikâyet

26. Başvuran, Sözleşme'nin 10. maddesini ileri sürerek, ifade özgürlüğünün kısıtlandığından şikâyet etmektedir; Başvurana göre, sadece bir gösteriye katılmış olmaktan dolayı yakalanmış ve hakkında kovuşturma başlatılmıştır.

27. Mahkeme, dosyadaki belgelerden başvuranın, aleyhinde yürütülen yargılama sırasında, ulusal makamlar nezdinde ifade özgürlüğünün kısıtlandığına dair herhangi bir şikâyetle bulunmadığını gözlemlemiştir.

28. Bu nedenle, Mahkeme bu şikâyetin iç hukuk yolları henüz tüketilmediğinden Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerektiğini kanısına varmaktadır.

D. 1 no'lu Ek Protokolün 2. maddesi bağlamındaki şikâyet

29. Başvuran, 1 no'lu Ek Protokolün 2. maddesinde öngörülen eğitim hakkının, tutuklandığı tarihte okula gitmekte olduğundan, ihlal edildiğini iddia etmektedir.

30. Mahkeme, elindeki unsurların tamamı ve yapılan iddia hakkında karar verme yetkisini göz önünde tutarak, başvuranın iddialarını çok genel şekilde ve 1 no'lu Ek Protokolün 2. maddesine ilişkin şikâyetine dayanak sunmaksızın ileri sürdüğünü saptamaktadır.

31. Bundan dolayı Mahkeme, Sözleşme'nin 35. maddesinin 4. fıkrası uyarınca talebin bu kısmının reddedilmesi gerektiği kanaatine varmaktadır.

E. Sözleşmenin 5. maddesinin 4. fıkrası bağlamındaki şikâyet

32. Başvuran, Sözleşme'nin 13. maddesini ileri sürerek, tutukluluk halinin mahkemelerce re'sen incelenme usulünün etkin olmadığından şikâyet etmektedir. Bu şikâyeti, Sözleşme'nin 5. maddesinin 4. fıkrası açısından incelemek gerekmektedir.

33. Mahkeme, yerel mahkemelerin görevi gereği vermiş olduğu tutukluluğun uzatılmasına ilişkin kararlar hakkında, 5. maddenin 4. fıkrası uyarınca hüküm verme yetkisine sahip olmadığını belirtmektedir (bkz, *Knebl v. Çek Cumhuriyeti*, no: 20157/05, § 76, 28 Ekim 2010, ve *Altınok v. Türkiye*, no: 31610/08, § 40, 29 Kasım 2011).

34. Bu nedenle, Mahkeme başvurunun bu kısmının Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi anlamında konu bakımından yetki kuralına uymadığını ve 35. maddesinin 4. fıkrası uyarınca reddedilmesi gerektiğini belirtmektedir.

F. Başvurunun diğer kısımları hakkında

35. Mahkeme, diğer şikâyetlerin Sözleşme'nin 35. maddesinin 3.fıkrasının a) bendi uyarınca dayanaktan açıkça yoksun olmadığını ve ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabul edilemezlik unsuru bulunmadığını tespit etmektedir. Bu nedenle başvurunun geri kalan kısmının kabul edilebilir nitelikte olduğu belirtilmektedir.

III. SÖZLEŞME'NİN 5. MADDESİNİN 3. FIKRASININ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

36. Başvuran, tutukluluk süresinden ve üzerine atılı suçları işlediğinden şüphelenmek için makul neden olmaksızın tutuklanmış olduğundan şikâyet etmektedir. Ayrıca, yaşının küçük olmasına rağmen, tutuklanmasından da şikâyet etmektedir. Bu konuda Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasını ileri sürmektedir. Ayrıca, tutuklanması nedeniyle, Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiğini belirtmektedir. Bu şikâyetleri,

Sözleşmenin 5. maddesinin 3. fıkrası açısından ele almak gerekmektedir. Bu hükmün ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

« 3. İşbu maddenin 1 c) paragrafında öngörülen şartlarda tutuklanan veya alıkonan herkes, (...) , makul bir sürede yargılanma veya dava süresince serbest bırakılma hakkına sahiptir. Serbest bırakma, ilgilinin duruşmaya gelmesini sağlayacak bir teminat şartına bağlanabilir.»

37. Hükümet bu iddiaya karşı çıkmaktadır. Başvuranın tutukluluk süresinin, atılı suçun ağırlığı, mahiyeti ve niteliği dikkate alındığında haklı olduğunu savunmaktadır. İlgilinin bir terör örgütü adına suç işlemekle suçlandığına dikkati çekmektedir.

38. Başvuran, çocuk olduğu halde tutuklanma süresinin çok uzun olduğuna dikkati çekmekte ve hakkında verilen tutukluluğuna ilişkin kararlarda çocuk olmasının hiç dikkate alınmadığından şikâyet etmektedir.

39. Mahkeme, bir sanığın tutukluluk süresinin makul sınırı aşmamasını sağlamanın en başta ulusal adli makamlara düşen bir görev olduğunu hatırlatmaktadır. Bu amaçla, yerel makamların masumiyet karinesi bakımından bireysel özgürlüğe saygı kuralına bir istisna getirilmesini haklı çıkaran bir kamu yararının mevcut olup, olmadığını tespit veya reddetmelerini sağlayacak nitelikteki tüm koşulları incelemeleri ve serbest bırakılma taleplerini reddettikleri kararlarında bunu esas noktalarıyla belirtmeleri gerekmektedir. Mahkeme esas olarak, adı geçen kararlarda belirtilen gerekçelere ve bunların yanı sıra ilgilinin başvurusunda belirtilen tartışmasız olgulara dayanarak Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasının ihlal edilip edilmediğini tespit etmek zorundadır (*Assenov ve diğerleri v. Bulgaristan*, 28 Ekim 1998, § 154, *Karar ve Hükümler Derlemesi* 1998-VIII). Yakalanan kişinin suç işlediğine dair kanaat getirmek için inandırıcı nedenlerin mevcudiyetinin devam etmesi, tutukluluğun devamının meşruluğu için *sine qua non* (olmazsa olmaz) koşuludur. Ancak belirli bir süre sonra bu yeterli olmamaktadır. AİHM, bu hususta, adli yargı organları tarafından sunulan diğer gerekçelerin, özgürlükten yoksun bırakmayı haklı göstermeye devam edip-etmediğini belirlemelidir. Bu gerekçeler “uygun” ve “yeterli” olduğu takdirde, AİHM, yetkili ulusal makamların yargılama aşamasında “özel bir ihtimam” gösterip göstermediğini de tespit etmelidir (*Labita v. İtalya* [BD], n° 26772/95, § 153, AİHM 2000-IV).

40. Mahkeme, Türkiye'ye karşı açılan çok sayıda davada, çocukların tutukluluğu karşısındaki endişesini ifade ettiğini ve Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasının ihlal edildiği yönünde karar verdiğini hatırlatmaktadır (*Selçuk v. Türkiye*, no: 21768/02, §§

26-37, 10 Ocak 2006, *Güveç v. Türkiye*, no: 70337/01, §§ 106-110, 29 Ocak 2009, *Nart v. Türkiye*, no: 20817/04, §§ 28-35, 6 Mayıs 2008, *Taşçı ve Demir v. Türkiye*, no:3623/10, §§ 30-37, 3 Mayıs 2012, ve *Fikri Yakar v. Türkiye*, no: 23639/10, §§ 41-48, 22 Mayıs 2012). *Nart* davasında, çocukların korunmasına ilişkin uluslararası metinlerin fazlalılığını dikkate alan Mahkeme, çocukların tutuklanması tedbirinin son çare olarak düşünülmesi ve tutukluluk süresinin mümkün olduğunca kısa tutulması gerektiğini bildirmiştir (*Nart*, yukarıda anılan, 31. paragraf).

41. Somut davada, göz önünde bulundurulacak süre 7 Ekim 2009 tarihinde başvuranın tutuklanmasıyla başlamış ve 27 Temmuz 2010 tarihinde salıverilmesi ile son bulmuştur (yukarıdaki 6 ve 10. paragraflar). Dolayısıyla yaklaşık dokuz ay, yirmi gün sürmüştür. Bu süre zarfında, başvuranın tutukluluk halinin devamına ilişkin itirazları müteaddit defa incelenmiştir. Hâkimler; atılı suçların türü, mevcut delil durumu, ilgilinin suç işlediğine dair kuvvetli suç şüphesinin varlığına dayanarak, tutukluluk halinin devamına karar vermişlerdir.

42. Dosya göz önüne alındığında, hâkimlerin, başvuranın tutuklanmasına ya da tutukluluk halinin devamına ilişkin karar verirken, Türk hukuku ve birçok uluslararası Sözleşmeden kaynaklanan yükümlülöklere uygun biçimde, tutukluluğu son çare olarak düşünmedikleri sonucu ortaya çıkmaktadır (bkz, örneğin, yukarıda anılan, *Nart*, § 22 veya daha yakın zamanda yukarıda anılan, *Güveç*, § 108). Ayrıca, başvuranın avukatı, itiraz sırasında, hâkimin dikkatini müvekkilinin küçük olduğuna çekmiş olmasına rağmen, hâkimlerin, ilgilinin itirazını ve tutukluluk hali veya bu tutukluluğun devamına ilişkin verilen kararların incelemeleri sırasında, başvuranın yaşını gerektiği gibi dikkate aldıklarını düşündürecek hiçbir olgu dosyada bulunmamaktadır. Mahkeme, başvuran hakkında dokuz aydan fazla bir süre boyunca tutukluluk halinin devamına ilişkin verilen kararlarda, yaşının dikkate alınmamasının, tek başına dahi, Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasının ihlal edildiği sonucuna varmak için yeterli olduğu kanısındadır.

43. Yukarıdaki ifadeler ışığında, AİHM, başvuranın tutukluluk süresinin çok uzun olduğunu tespit ederek Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasının ihlal edildiği kanaatindedir.

IV. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

44. Sözleşme'nin 41. maddesine göre,

" Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder. "

A. Tazminat

45. Başvuran, manevi tazminat olarak 40 000 Türk Lirası (yaklaşık 17 850 Avro) talep etmektedir.

46. Hükümet bu meblağa itiraz etmektedir.

47. Mahkeme hakkaniyet gereği başvurana manevi tazminat olarak 1 000 Avro ödenmesini uygun görmektedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

48. Ayrıca başvuran, AİHM ve ulusal yargı organları önünde yaptığı masraf ve giderler için –avukat masrafları için talep ettiği 10 500 TL dâhil olmak üzere- toplam 12 000 TL (yaklaşık 5 350 Avro) talep etmektedir. Başvuran bu talebine dayanak olarak bir saatlik asgari ücret tarifesi sunmuştur.

49. Hükümet bu meblağı kabul etmemektedir.

50. AİHM yerleşik içtihadı uyarınca, başvuranın yapmış olduğu masraf ve giderlerin, bu miktarların gerçek, zorunlu ve makul oranda olması halinde geri ödenebileceğine hükmetmiştir. AİHM, içtihatlarının ışığında ve elinde bulunan belgeleri göz önünde bulundurarak, başvurana 500 Avro ödenmesinin uygun olduğuna karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

51. Mahkeme, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklenerek elde edilecek oranın uygun olduğu sonucuna varmaktadır.

BU GEREKÇELERLE, AİHM, OY BİRLİĞİYLE,

1. Uzun tutukluluk süresiyle ilgili şikâyetlere ilişkin başvurunun kabul edilebilir olduğuna ve başvurunun diğer kısmının kabul edilemez olduğuna *karar vermiş*;
2. Sözleşme'nin 5 § 3. maddesinin ihlal edildiğine;
3. a) Sözleşme'nin 44 § 2. maddesine uygun olarak; davalı devletin başvurana kararın kesinleştiği tarihten başlamak üzere üç ay içerisinde, ödeme tarihinde geçerli olan döviz kuru üzerinden Türk lirasına çevrilmek üzere aşağıdaki miktarları ödemekle yükümlü olduğuna:
 - i) Başvurana manevi tazminat olarak ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere 1 000 Avro (bin avro);
 - ii) Başvuran tarafından ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere yargılama masraf ve giderleri için 500 Avro (beş yüz avro);
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten başlayarak, ödemenin yapıldığı tarihe kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
4. Başvuranın adil tazmine ilişkin diğer taleplerini reddine *karar vermiştir*.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş; Sözleşme'nin 77 §§ 2. ve 3. maddesi uyarınca 27 Kasım 2012 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Françoise Elens-Passos
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Guido Raimondi
Başkan

*Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından Türkçeye çevrilmiş olup, gayri resmi tercümedir.